

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

•Danica• izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr.
V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za $\frac{1}{2}$ leta 1 gl. 80 kr., za $\frac{1}{4}$ leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide •Danica• dan poprej

Tečaj XLIX.

V Ljubljani, 1. maja 1896.

List 18.

† Monsignor Luka Jeran.

Zadnja „Danica“ je pisala tako-le: „Vrednik „Zgodnje Danice“ preč. gospod kanonik Luka Jeran je nedavno zelo nevarno zbolel in bolezen je še sedaj tako huda, da je življenje blagega gospoda še vedno v nevarnosti.“ Česar smo se takrat močno bali, to zgodilo se je zadno soboto ravno ob Ave Marijinem zvonjenju — vrednik „Zgodnje Danice“ je umerl. Ta žalostna novica raznesla se je bliskoma po celi Ljubljani in daleč na okrog, tudi čez morje v razne dežele, kjer je bilo Jeranovo ime prav dobro znano — zlasti v misijonskih krajih. Povsod se je slišal en glas; kakó škoda je preč. gosp. kanonika! Zakaj pa? Z njim smo izgubili veliko! In kakor otroci še-le po smrti starišev čutijo, kaj so jim bili stariši, takó čutili bomo tudi mi še le zdaj, kaj nam je bil gospod Jeran.

1.) Z njim smo izgubili izglednega duhovnika. Vsakdo, kdor je občeval z ranjkim gosp. kanonikom, moral ga je začeti spoštovati. Kako vnet je bil za Boga in čednost! Neizrečeno ga je bolelo, ko je slišal, kako se nedolžno-verní ljudje zapeljujejo v greh z besedo in peresom. Z otroško ljubeznijo je ljubil sv. Očeta in sv. cerkev. Zato je tako rad v „Danici“ priobčeval novice o sv. Očetu ter pospeševal njihovo prizadevanje s tem, da je nabiral in razpošiljal milodare za misijone med razkolnimi Slovani in drugimi narodi; zato ga je tolikanj bolel vsak napad na papeža in škofo ter dal temu duška pogostokrat v „Zgodnji Danici.“ Cela „Danica“, ktero je sam vstrajno vrejeval od l. 1856 dalje, priča o tem, kako je bil vnet za čast božjo in izveličanje duš. Koliko lepih sestavkov nahajaš tu — o Mariji, o sv. Jožefu, o sv. R. Telesu, o dušah v vicah, o sv. maši, o misijonih, o raznih zahvalah za uslišane molitve. itd. itd.!

2.) Pokojni gosp. kanonik bil je zlasti velik dobrotnik — revežev, in posebno še uboge šolske mladine. In z miloščino, ktero je tako velikodušno delil, pridobil si je serca vseh. Pred njegovo sobo si videl vedno polno beračev in ako je prihajal iz cerkve, čakali so ga ubožci kar v „špalirju.“ In on je imel za vsacega „odperto serce in odperte roke.“ Nihče ni šel brez pomoči od njega. Znal je pa vsacemu poleg telesne hrane dati tudi primerne dušne, namreč jedernatega nauka. — Pravi „oče“ bil je posebno srednje šolskim dijakom. To dokazuje njegova „dijaška miza“, pri kateri bo njega najtežje nadomestiti; to dokazuje brezštevila dijakov, ki so vedno hodili k njemu; to dokazujejo dijaki sami, ki so mu položili na rakev venec: Hvaležni dijaki blagemu dobrotniku; to dokazuje žalostinka, ktero so mu zapeli gimnazijci pred hišo; to dokazujejo solze dijakov ob njegovem pogrebu. Eden izmed njih je glasno ihtel rekoč: „Očeta nimam več!“ In kako je ranjki gosp. Jeran res ljubil dijake, pokazal je še v svoji bolezni. Vedno so mu bili na mislih „revni študentje.“ Izročal jih je svojim prijateljem rekoč: „Ne pozabite te ukaželjne in nadepolne mladine!“ Še-le potem je bil miren, ko se mu je zagotovilo, da se bo za nje vse storilo, kar bo mogoče. Pokojni gosp. Jeran je bil res vsled radodarnosti in ponižnosti svoje povsod priljubljen. Otroci so se gnetli okrog njega

koder je šel, ter mu poljubovali roko in za vsacega je imel ljubko besedo; neštete množice so se ves čas terle okrog njega na mertvaškem odru, in tu sem opazil mnogo objokanih oči pri ljudeh gosposkih in kmečkih.

3) In konečno, kak je bil v bolezni? Monsignor Jeran je bil zelo poterpežljiv. Znano je bilo o njem, da ni tožil o svoji bolehnosti nikdar, tako tudi na smertni postelji ne. Tiho je terpel ter svoje terpljenje daroval Bogu; trdo je ležal samo 14 dni. Previden je bil trikrat. Ko je bil prvič previden, govoril je po zavžitem sv. obhajilu na pol glasno: „O Jezus, moje največje bogastvo!“ Toliko z besedo, kaj je še le govorilo in čutilo njegovo pobožno serce!

Največje veselje v bolezni napravil mu je njegov duhovni voditelj in spovednik preč. oče Tadej, in sicer s tem, da ga je teden pred smertjo sprejel v III red sv. Frančiška. Sam gosp. kanonik je izrazil svoje veselje nad tem rekoč: „To je najlepši dan mojega življenja!“, Sv. Frančiška, katerega duhovni otrok je postal na smertni postelji, posnemal je ves čas svojega življenja — v uboštvu. Borna je bila njegova hišna oprava, borno njegovo pohištvo; denarja je zapustil dobro za pogreb — vse drugo je popred razdal.

Tak je bil ranjki vrednik „Zgodnje Danice“. Ne s praznimi rokami, temveč bogat na dobrih delih prišel je pred večnega Sodnika.

Svoje življenje sklenil je mirno, obdan od več duhovnikov, ki so opravljali poleg njega mertvaške molitve. Saj je sam večkrat rekel: „Kaj pomaga učenost brez dobrih del?“. In potem se je ravnal celo svoje življenje pri vsej svoji učenosti, bistroumnosti in duhovitosti. Bil je ponižen in usmiljen do bližnjega.

Mi pa, ki s solznimi očmi stojimo ob njegovem grobu, kaj čemo? Privoščimo mu najpervo iz serca, da se odpočije v Jezusovem Sercu od svojega trudapolnega dela celih 78 let; in spodbadajmo po njegovem izgledu tudi sami sebe k pobožnosti, ljubezni do Boga in sv. cerkve — in nabirajmo dobra dela za nebesa!

† Luka Jeran

25. apr. 1896.

Bela žena se je k nam zglasila,
Bela žena, terda neizprosna,
Neobčutna merzla smertonosna,
Z ostro koso nam je zagrozila.

Hrast najlepši, čast nam in veselje,
Z derzno roko htela je podreti;
S krutim jeklom mu življenje vzeti,
Kot velelo višje je povelje.

Solza lice nam je zalivala;
Belo ženo milo smo prosili;
Vzdihujoč ji kruti pot branili,
Toda preprositi ni se dala.

Ostra kosa zvonko je zapela,
Vdaril je udarec smertonosni.
Padel je na zemljo hrast ponosni,
Našo dušo pa je bol prevzela.

Z nami je zaplakala dobrava;
Njene drobne hčerke, ljubke tice
Krožijo zdaj pesmi žalostnice;
Tožno stoče cela očetnjava.

* * *

V našem vertu klila je cvetlica,
Nima je krasnejše zemlja cela,
Čistejši kot limbar je cvetela,
Bujnejši dehtela kot vertnica.

Bolnim srcem zdravje je delila,
Zdravim in veselim pa bodrilo.
Ko si v gledal cvetko rajsko — milo;
Duša slasti se ti je topila.

Svete je ljubezni vonj vonjala,
Z bliza, z dalje bétežne vabila.
Vse zdravila, vse je tolažila,
Druge vse, le sebe ni poznala.

Danes pa priplul je angelj z raja,
V našem vertu k cvetki se je sklonil,
Jo poljubil, k sebi jo prislonil,
Ž njo odplul je do nevidna kraja.

Nemo zrem za angeljem v daljavo,
Tiha žalost mi je v serce sela,
Domotožja bol me je prevzela,
Splaval rad za cvetko bi v višavo.

V našem vertu tožna je praznina,
Kvišku deca zre osirotela,
Plače ž njo ljubezen ovdovala,
Plače zapuščena ž njo mladina.

Cveti cvetka tam v nebeškem verti,
Saj za zemljo si bilá prelepa,
Gori z Bogom te ljubezen sklepa,
Ki ne mine, ne ukuša smerti.

Sveti si ljubezni tu živela,
V sveti se ljubezni razkrojila,
Kar v nebesa si se presadila,
Boš za nas še bujnejše dehtela! —

Dr. Janez Ev. Krek.

Sonet

Ob grobu visokočastitega gospoda mons. kanonika Luke Jerana.

Tedaj nič več ne bodem imel sreče
Ti gledati obličje Tvoje milo?
Serce preblago za vek je vtihnilo,
Očeta vbožcev ni več — ah, to peče!

Ti Cerkev rod svoj ljubil si goreče,
Serce se Tvoje jima posvetilo,
Kot zvezdica prelepo je žarilo,
Nevarnosti odvrčalo preteče.

In zdaj zarustil si nas in se ločil,
Predragi, prečastiti Svitoslave!
Kedo ne bi za Tabo solze točil?

Pri Jezusu Mariji, rajske slave
Veselja Tebi naj bi dan napočil,
Zdihuje Radoslav tvoj v višave!

Radoslav.

JAKOB,

po usmiljenji božjem in apostolskega sedeža
milosti

knezoškof ljubljanski,

*vsem vernikom svoje škofije pozdrav in blagoslov od Gospoda
in Zveličarja našega Jezusa Kristusa!*

(Konec.)

13. Če pa premišlujem v duhu vse mnogo-
verstne grehe zoper čast bližnjega: vse oprav-
ljanje, obrekovanje in podpihovanje, katero se
tako pogosto dogaja po družinah, družbah, v go-
stilnicah i. t. d.; če prevdarjam, kako lahkomi-
selno ravnajo posebno tudi časniki s častjo bli-
žnjega in se z njo kar igrajo; če premotrivam
vso dušno in gmotno škodo, ki iz tega izvira:
vse bolečine, vso britkost, vso žalost, vse solze,
vse žalitve in bolezni, vso upornost in jezo, vse
preklinjevanje in rotnje, vso mržnjo in sovraštvo,
vse druge grehe, s katerimi se ljudje zasramu-
jejo in obrekujejo, vso škodo pri zaslužku in do-
bičku; in če nasprotno opazujem, kako malo si
ljudje prizadevajo, da popravijo krivico, prekli-
čejo obrekovanje, vernejo dobro ime onemu, ka-
terega so opravljali, popravijo škodo, katero so
bližnjemu storili na premoženju; če premišlujem,
kako redko popravljajo listi tudi najbolj obre-
kljiva poročila in novice, in če sploh popravljajo,
kako delajo to zavito in zasukano, da bi moral
človek prej misliti na novo obdolžbo, kakor na
popravek; če prevdarjam, da mnogi listi sploh
ne morejo več popolno verniti dobrega imena, ker
mnogi pač zvedó obrekovanje ne pa preklica,

in ker ljudje žalibog rajši verjamejo slabo, kakor
dobro: in če z vsem tem ravnanjem primerjam,
kako resno se poteguje Bog za človekovo čast,
ko je dal posebno zapoved, da jo varuje: kako
nas opominja na sodbo in preti, da tudi nam ne
prizanese, če ne prizanašamo dobremu imenu bli-
žnjega in ne poplačamo dolga do zadnjega vi-
narja: če v duhu vse to premišlujem, mi grôza
spreleti serce in žalostno vzdihnem: Moj Bog!
kako strašno se bode godilo opravljevcem, obre-
kovalcem in podpihovalcem sodnji dan!

14. Varujmo se torej grehov zoper čast
bližnjega. Nikar si ne izmišljajmo o bližnjem
napak, katerih nima: nikakor pa tudi brez vzroka,
veljavnega pred Bogom, ne razodevajmo nje-
govih resničnih napak in ne pripovedujmo jih
drugim, kakor tistim, ki so za to poklicani. Ne
domišljajmo si, da vidimo bližnjemu v serce, in
ne podtikajmo nikdar njegovim dobrim delom
slabih in nečistih namenov.

Pred vsem pa se varujmo napake, s katero
grešé premnogi ljudje. Če namreč kdo hvali bliž-
njega, sicer tudi priterjujejo, pa nekako merzlo
in prisiljeno in zraven — kakor že sploh znajo
taki ljudje govoriti — radi pripomnijo, da bi
mogli tudi kaj slabega povedati o njem, če bi le
hoteli. Že samo s tem vzbujajo sum, nezaupnost
in zvedavost, napravljajo krivo natolcevanje, pre-
derzno sodbo in opravljivo govorjenje ter tako
škodujejo bližnjemu.

Pred vsem pa berzdajmo serce in jezik in
skušajmo zatreti grehe zoper bližnjega čast takoj
v početku. Kaj pa napeljuje tako pogosto v te

grehe? Mnoge spelje neka jezičnost in nepremiselnost. Karkoli vidijo in slišijo, karkoli jim pride na misel, precej morajo povedati; in če je še tako neumno, in če še tako žali bližnjega; prav hudo jim je pri sercu in ne dá jim miru, če bi morali kaj za-se ohraniti. — Druge napeljuje ošabnost in zelo neumestna častihlepnost; hočejo biti zanimivi in se kazati bistrumne, češ, kaj vse zaslede; neko zadoščenje iščejo v tem, da vedo nekaj, kar drugim ni znano, in morejo potem vsi srečni kaj posebno zanimivega povedati. — Druge napeljuje zopet neka duševna plitvost in zunanost. Nikoli si resno ne pogledajo v serce, in če pogledajo, nikoli odločno ne vstrajajo, ampak kakor hitro mogoče beže nekako pred seboj ter se divje derve za dogodki zunanjega sveta. Zato pa toliko bolj zlobno obirajo bližnjega. Mnoge napeljuje tudi serce, že po naravi nagnjeno k sumničenju, druge zopet neko nizko, podlo mišljenje. Kakor neki hrošč že po nagonu rije po blatu, in kakor neki jastrebi najraje žró merhovino, tako tudi marsikoga najbolj veseli, če zasleduje slabosti in napake bližnjega in jih potem zlobno raznaša. To so ljudje, ki vidijo pezdír v očesu bližnjega, bruna pa v svojem ne vidijo: ki sami duševno gnili, to duševno propalost podtikajo tudi drugim. To nizkotnost in podlost pač lahko zakrivi tudi domača vzgoja, če namreč otroci doma slišijo dan za dnevom, kako se bližnji obrekuje in blati. Da pa temu prav mnogo pripomore tudi neke verste tisk in slovstvo, nas vsakdanja skušnja žalibog le preveč prepričuje. — Bogat vir grehom zoper čast bližnjega je nadalje tudi zavist, kruhoborstvo in nevoščljivost, škodoželjnost in pohlepnost po dobičku; najobilnejši vir pa medsebojno nasprotstvo in meržnja, sovraštvo in maščevalnost. Marsikdo še sam ne ve, kaj ima zoper bližnjega, pa ta sovražni čut proti bližnjemu, katerega se pogosto sam ne zaveda, ne pozna nikake prizanesljivosti, nikakega usmiljenja. Kako strašno pa deluje maščevalnost, vsakdo vé. Ne umiré se celi rodovi, če se jih je ta strast polastila.

Zato pa pazimo na jezik in serce, in zato še enkrat prav iskreno opominjam: skušajmo za-treti grehe zoper čast bližnjega takoj v početku. Borimo se torej zoper blebetavost in nepremiselnost v govoru, in vedno se spominjajmo besede Gospodove, da bodemo dajali odgovor za vsako nepotrebno besedo, koliko bolj še torej za vsako opravljivo, za vsako obrekljivo besedo. — Voj-skujmo se zoper nečimernost in častihlepnost in ne pripustimo jima, da se nasičujeta na škodo bližnjemu. Tembolj pa naj nas spremlja sveta resnoba v vsem dejanju in nehanju in nam po-

gled obrača bolj na lastne kot na tuje napake. Če pa nam poklic in služba nalaga dolžnost, da pazimo na bližnjega, ne delajmo tega zato, da bi ga sramotili, temveč zato, da ga poboljšamo, ali če se nam to ne posreči, da vsaj preprečimo, da drugim ne škoduje; vedno torej v duhu kerščanske ljubezni. — Če se že po naravi nagi-bljemo h krivemu natolcevanju, a borimo se z vso odločnostjo in berzdajmo svojo domišljijo, drugače nas siloma zapelje, da storimo največjo krivico bližnjemu in ga najhujše prederzno obsodimo. Čudovito, pa tudi strašno je ob enem, kako si zna prosta in neberzdana domišljija izmisliti vse mo-goče o popolnoma nedolžnem in po svoje prikro-jiti. — Tisti pa, ki imajo sami slabo vest in zato obdolžujejo tudi bližnjega, naj se spomnijo ostre sodbe Gospodove in naj zato same sebe sodijo, in ne bližnjega: zakaj z mero, s katero merijo, se bode tudi njim odmerilo. — Pred vsem pa ne terpimo v svojem sercu nikake zavisti, ni-kake nevoščljivosti, nikake škodoželjnosti, nikake meržnje, nikakega sovraštva in nikake mašče-valnosti. Gospodujmo sami čez vse te različne strasti in ne dovoljujmo jim, da nam gospodujejo.

Če bodemo tako čuvali jezik in serce, se bodemo tudi ognili grehom zoper čast in dobro ime bližnjega. V to nam podeli Bog milostno svojo pomoč. Amen.

Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in svetega Duha, pridi nad vas in ostani vedno pri vas. Amen.

MIHAEL,

po božji milosti in po božjem usmiljenju
knez in škof lavantinski.

*mногоčastiti duhovščini in vsem vernikom svoje škofije
pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in Boga
Sina v edinosti sv. Duha!*

III.

(Dalje.)

4. Zadnje besede čudežno lepega angeljskega pozdrava „sedaj in ob naši smertni uri“ so nastale najpozneje in prihajajo po splošnem mnenju od sinov sv. Franciška serafskega.

Ta pristavek nas uči, da je Marija naša pomočnica v življenju in v smrti. Besedica sedaj pomenja, dokler živimo, dokler imamo čas milosti in usmiljenja božjega. Pomenja tudi, naj bi nam Marija pomogla sedaj, ravno v sedanji potrebi v stiski, v sedanji nesreči, v preteči nevarnosti. Marija, mati usmiljenega Samarijana, pomaga v življenju, kakor jo lavretanske litanije imenujejo pomoč kristjanov, tolažnico žalostnih. Varhinjo in zavetnico kristjanov se

je pokazala Marija dne 7. oktobra 1571, ko je slavni sin cesarja Karola V., Ivan avstrijski, pri Lepantu dobil sijajno zmago nad Turki, vsled katere je sv. papež Pij V. (1566—1572) naslov pomoč kristjanov vsprejel v litanije in je ustanovil priljubljeni praznik sv. rožnega venca, katerega je papež Gregorij XIII. (1572—1585) zapovedal vsemu kerščanstvu za prvo nedeljo meseca oktobra, in kateri se ravno sedanje dni po želji blagega papeža Leona XIII. prav svečano obhaja. Sicer pa praznuje sv. cerkev tudi patrocinij ali še poseben svetek varstva Marijinega drugo nedeljo v mesecu novembru, da bi svoje otroke nagnila k otroškemu čiščenju in klicanju matere vedne pomoči.

Kakor v življenju nam pomaga Marija tudi ob naši smertni uri. Telesna mati podvoji pa pomnoži svojo skerb za ljubega in dragega otroka, ako se nevarnost zanj podvoji in poveča. Trenotek smerti pa je v vsem našem življenju najnevarnejši, ker je od njega odvisna cela večnost, srečna ali nesrečna; zato pa v tem hipu najbolj potrebujemo Marijine tolažbe in pomoči. Marija odpomore v tem odločilnem trenutku svojim častilcem, ker jim prosi potrpeljivosti v prenašanju terpljenja, jim prosi moči k srečnemu smertnemu boju, k premaganju skušnjav ob zadnji uri, posebno pa pomoči in brambe zoper sile hudobnega duha, in jim pridobi veliko milost, da vredno prejmejo sv. zakramente za umirajoče. Da, celo velike grešnike po svoji materini priprošnji pripelje k Bogu, ako le hočejo sodelovati z milostjo božjo, katere jim izprosi in katera je neizogibno potrebna v dosego večnega življenja.

Zatorej, ljubljani Lavantinci, služimo Mariji zvesto in marljivo v življenju, da nam bode pomagala v smerti. Najboljša priprava za dobro, srečno smert je angeljevo pozdravljenje, ako je prav molimo. Gotovo molimo mi vsi prav pogosto Češčeno Marijo, tako da število opravljenih molitve znaša tisoče in tisoče. Ko bi se vselej ne le iz naših ust, marveč tudi iz našega serca dvigala k Mariji prošnja „Sveta Marija, mati božja, prosi za nas uboge grešnike sedaj in ob naši smertni uri“, moremo li potem misliti, da bi se Marija v nebesih mogla ustavljati tej prošnji, katero tako neprestano pošiljamo in obračamo do nje? Katoliški kristjan, ki pogosto in prav moli „Prosi za mene ubogega grešnika sedaj in ob moji smertni uri“, pač ne more nesrečno umreti. Mirno in zaupno sme pričakovati smertne ure; on ne bode pogrešal v tem prevažnem trenutku Marijinega varstva. Ko mu bode oko umiralo in jezik govoril zadnjo Češčeno Marijo, tedaj se bode izkazala Marija zvesto mater in bode ne-

vidno stala pri njegovi smertni postelji, kakor je stala pod križem svojega umirajočega sina. In ona, vrata nebeška, ga bode spremljala v nebesa in mu bode v tem revnem življenju pokazala Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa. O dobrotljiva, o milostljiva, o sladka devica, izprosi nam ob koncu našega življenja milost vseh milostij, da se ločimo v miru, ko so naše oči videle vzveličanje! Ne daj, da se pogubimo, ne zavoljo nas, ampak zavoljo Onega, ki nas je vstvaril in odrešil, ker v tej nizki stvari je podoba Onega, ki vlada nebesa in je odrešil svet. —

(Dalje nasl.)

Duhovna vzgojališča in katoliško mašništvo.

Ni še dolgo tega, kar sem v nekem članku tega lista opozarjal na veliki pomen deških, pod duhovnim nadzorstvom stoječih semenišč, v katerih se goje pobožna načela in se pripravlja na najlepši, najvzvišenejši, pa tudi najtežavnejši stan, — na duhovski stan. Znano je, da ne sprejemajo tja le tistih mladencev, ki hrepene že od mladega, da bi kdaj kot mašniki Bogu posvetili svoje življenje, temveč tudi vsacega učenca, ki se odlikuje s sposobnim vedenjem in z gorečim izpolnjevanjem svojih dolžnostij, in čigar stariši se ne strašijo potrebnih, malih stroškov. Znano je dalje, kako skerbe dobri stariši, kam bi dali svojega sina na stanovanje; saj pa tudi vedo, da je od stanovanja odvisen velik del napredka v pridnosti in učenju njihovega otroka. Ko bi me kdo prašal, kam naj dá svojega sina, gotovo bi mu ne mogel boljše svetovati, kakor če mu rečem, da naj ga če le mogoče spravi v kako deško semenišče. S tem pa seveda ne pravim, da bi na kakem drugem stanovanju ne mogel biti prav dobro preskerbljen; ali kakor povsod, tako je tudi tukaj dosti ljulike med pšenico; mnogo starišev in dijakov mi bo priterdilo, da se dobe družine, ki se ne brigajo za družega, kakor da dobe od starišev svojih varovancev izgovorjeno mesečnino, vse drugo pa prepuste Bogu in dobri volji dijakovi; poleg teh pa je seveda tudi mnogo poštenih gospodarjev, ki si štejejo v dolžnost, da skerbe vestno za svoje mlade varovance in gledajo, da taisti natančno izpolnujejo svoje dolžnosti do Boga, do starišev in do šole. Ali tudi v tem slučaju ima stvar svojo slabo stran. Dijak sliši in vidi v družinah mnogokrat kaj tacega, kar mu ni ravno v prid; dostikrat strežejo preveč njegovim muham; navadno ima preveč prostosti in, namesto da bi se učil, sme se iti zdaj pa zdaj kako uro sprehajati in igrati; sploh, on nima tistega določenega, strogega dnevnega reda, ki je duša vsacega uspešnega delovanja. In ravno v tem oziru so deška semenišča vzor; zategadelj stariši ne morejo izbrati boljšega, vzglednejšega stanovanja svojim otrokom. To terdim z lahko vestjo in iz lastne izkušnje, kajti sam sem imel srečo, da sem preživel cela štiri leta v enem najboljših deških semenišč, v ljubljanskem Alojzijevišču; tista leta so bila najlepši, najsrečnejši čas mojega življenja, in globoka hvaležnost do gospodov prednikov, naših učiteljev in vodnikov, ne bo nikdar

usahnila v mojem sercu. Boljšega stanovanja, kakor smo ga imeli gojenci tam, si človek niti misliti ne more; skerbili so za naš duševni in telesni blagor; kdor je zvesto poslušal povelja prednikov, bil je prost vseh skerbij in se je lahko mirno bavil s svojimi šolskimi stvarmi; ob določeni uri je pozvonilo k sveti maši, k učenju, k obedu, k sprehodu; tako so nas srečno varovali, da nismo trčili časa in se razveseljevali, kar človeku samo škoduje, gmotno in duševno, ter mu časih še naloži breme krivde in ke sanja. Naši stariši ali njihovi namestniki so bili glede nas lahko čisto mirni, kajti vedeli so, da smo v najboljših rokah in pod najvestnejšim nadzorstvom. Mnogokrat, ko se spominjam onih lepih časov, moram občudovati razumnost in dobrotljivost našega tedanjega vodje, poznejšega knezoškofa ljubljanskega, dr. Janeza Pogačarja, kakor tudi naših izglednih prefektov, visokočastitih gospodov Jožefa Hočevarja, Matija Jerihe in Jožefa Grabnerja, od katerih se je zadnji že pred mnogimi leti preselil v večnost, druga dva pa sta kanonika v Novem mestu... Iz lastne izkušnje torej in z lahko vestjo priporočam vsem starišem, ki bi svoje otroke radi dobro preskerbeli, duhovna deška semenišča. Mnogi stariši in posebno še njihovi sinovi goje že od mladega gorečo željo, da bi kdaj Bogu pred oltarjem služili; bolje bi se na ta krasni poklic ne mogli pripravljati nikjer drugod, kakor v semenišču. Ali tudi učenci, ki v začetku svojega šolanja niti ne mislijo na to da bi se posvetili duhovskemu stanu; učenci, katerih stariši so temu celo nasprotni, prišli bodo morda sčasoma, ko se privadijo reda in pokorščine, na druge misli; pustili bodo v miru vse posvetne načrte in storili hvalevredni sklep, da vstopijo po doveršenih študijah v svetišče Gospodovo. Takim dijakom naj stariši ali njihovi namestniki nikar ne napravljajo kakšnih zaprek, naj jih ne odvrčajo od najlepšega smotra, katerega so se namenili z Božjo pomočjo doseči; noben posvetni dobiček, in če bi bil na videz še tako zapeljiv, ne mogel bi nadomestiti starišem in sinovom neizmerno velike izgube. Pač pa naj stariši zahvalijo Boga za veliko, nezasluženo milost, da je uda njihove rodbine odlikoval pred vsem svetom, ga napolnil z darom modrosti, moči in strahu Božjega, dal mu stopiti v Svoje svetišče, poiskal ga iz mnogih tisoč ljudi, da Mu služi ter Ga podpira v velikem delu posvečenja in odrešenja. In če se sin, ki je vzel nase breme mašništva, sladki jarem Kristusov, vedno spominja obljube, ki jo je storil takrat, ko ga je škof posvetil v mašnika in tudi sam goreče deluje z milostjo, ki jo je nanj izlil sv. Duh, — potem je njegovo delo uspešno, njegov trud blagoslovljen; potem bo obdržal z Božjo pomočjo nešteto duš na pravi poti, popeljal druge nazaj na pot resnice, ter bo tako dobronik človeštva v najplemenitejšem pomenu besede. Kaj lepšega, zvišnejšega in svetejšega ne najdeš, pa išči od vzhoda do zahoda. Družina, ki je dala Bogu vrednega, gorečega mašnika, odlikuje se pred Bogom in pred ljudmi; da, celemu rodu, ki se lahko ponaša, da je izšel iz njega pobožen, vesten služabnik Božji, ostane čast za vedno. In kakšno je veselje starišev, ko vidijo sina, da stopi pred oltar in daruje Bogu dar, ki je edini vreden Gospoda nebes in zemlje! Ko derži v svojih blagoslovljenih rokah kruh in vino, ko ju blagoslovi in izpregovori besede, katere je govoril naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus sam na

večer pred svojim terpljenjem in svojo smertjo, — tedaj se godi največja, najvzvišenejša skrivnost: Jezus Kristus sam, On, vladar, čigar kraljestvo nima konca, strogi sodnik vseh rodov in časov. — On sam se poniža ter stopi na oltar, da nekervavo ponovi svoj kervavi dar na gori Kalvariji, da blagoslovi zveste, pobožne vernike, ter vse, kateri Ga ljubijo s ponižnim srcem, spravi s Svojim nebeškim Očetom, izlije nanje milost, katera edina jih more utrditi, da uspešno bojujejo težki boj življenja in iz katere zajemajo voljo in moč za dobra dela, katera jedina jih morejo osrečiti že na zemlji in jim pridobiti zaslužnja za veselo, blaženo večnost. Pravijo, da so prašali nekoč nekega svetnika, kaj bi storil, če bi stal na široki planjavi in bi videl na desni strani kraljico nebes in zemlje v vsem njenem veličastvu, sredi svetnikov in angeljskih trum, — na levi strani pa bi ugledal navadnega duhovnika, ne-sočega bolniku zadnjo popotnico. Svetnik odgovori: „Tako bi se obrnil od svete Matere Božje in njenega nebeškega spremstva ter bi pokleknil pred kraljem nebes in zemlje in ga ponižno molil.“ — Ali ni v teh besedah najjasnejši dokaz o vzvišenosti katoliškega mašništva? — Predno sklenem, hočem se še malo ozreti na konec duhovnikovega življenja. Ko pride ura, da se mora zvesti služabnik Božji, ki je bil vedno v besedah in dejanjih vzor in vodnik vernikov, ločiti od tega sveta, da stopi pred sodni stol Božji, — takrat je končan ves njegov trud in napor; ko bije zadnjikrat njegovo Gospodu in Stvarniku udano srce, združi se z Najsvetejšim, ljubeznjivim srcem Jezusovim, ki je vir vseh milostij in usmiljenja; vrednemu, zvestemu mašniku se odpro vrata v veselje in blaženost svetega mesta, nebeškega raja; in na veliki, strašni dan, ko se bodo zbrali na angeljev klic rodovi vseh časov v dolini Jozafat, tedaj bo s Kristusom vred sodil, z njim se veselil in vladal na veke. — Srečni tedaj stariši, ki so se trudili, da se je njihov sin daroval Bogu, srečne družine, iz katerih je izšel ud, ki je bil vreden, da je deržal vsak dan v svojih posvečenih rokah Njega, ki je Gospod in izvor vseh stvari, Njega, ki vlada žive in mertve in ki ga slavijo in hvalijo legijoni blaženih od veka do veka, in ki ga ne morejo spoznati nebo in zemlja in vsi svetovi!

Prof. Janez Repič.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Z Dunaja 23. apr. (P. Pollak) Prečastnemu minoritskemu provincijalu povračuje se zdravje jako počasi; vedno se je bati, da ga kap drugič ne zadene. Priporoča se toraj v molitev vsem prijateljem in znancem, katerih ima po Kranjskem in po južnem Štajarskem jako veliko.

Provincijal P. Pollak pohaja iz znane, vzorne Pollakove rodbine v Teržiču na Gorenjskem; po dokončanih gimnazijskih študijah podal se je v red sv. Frančiška; kmalu potem, ko je bil l. 1867 v mašnika posvečen, nastopil je dušno pastirsko službo v Gradcu pri Mariji Pomagaj. Njegova gorečnost na prižnici in v spovednici se je kmalu daleč na okrog razširila; trumoma so prihajali ljudje k Mariji Pomagaj poslušat besedo Božjo iz njegovih ust, iskat si odpusčenja grehov in tolažbe nemirni duši v sakramentu sv. pokore. Mnogo je duš, ki se še danes

s hvaležnim srcem spominjajo dobrot, ki so jih pred mnogimi leti od njega dobivale — tem naj bode usmiljenja vredni bolnik še prav posebno v molitev priporočen.

Vnema njegova za čast Božjo in zveličanje duš bila je pripoznana tudi od njegovih sobratov; volili so si ga v svojega provincijala in to lansko leto že v petič; radi tega se je poslovil od Marije Pomagaj v Gradcu in se podal na Dunaj, kjer sedaj biva že 16. leto. Tudi na Dunaju je bil goreč delavec v vinogradu Gospodovem; razun družega dušnega pastirstva naložil si je pred kakimi 4 leti še kancelijska opravila velike minoritovske fare, katera šteje 31.714 prebivalcev. Toda temu še ni bilo dovolj; razun tega imel je voditi kot župnik knjigo porodov za zavod najdenčkov, katerih je vsako leto nad 2000, in knjigo merličev v splošni bolnišnici (allgemeines Krankenhaus), katerih je tudi poprečno nad 2000 leto za letom. Imel je sicer dva kancelista v pomoč, toda živelj vsemu bil je edino le on. Večkrat mi je blagi gospod tožil, da čuti, kako peša pod tem ogromnim bremenom, toda veselega serca je vselej pristavil: „Naj bo Božja volja! Dokler Bog hoče, toliko časa bom rad delal kolikor je v moji moči.“

Prišel je sv. postni čas; delo se mu je vedno bolj gromadilo; ves ljubi dan je sedeval, dopoldne v spovednici, popoldne v kanceliji. Tu na Dunaju živče Kranjice pomnijo pač vse dobrega dušnega vodnika v Alzerci. Ko sem ga obiskal zadnjo pot, — bilo je to drugi teden v postu in mu obljubil, da bodem zopet prišel v četrtek po Veliki noči, ker mi prej ni mogoče, — mi je tožil, da se boji, da bi ga kap zadela, ker toliko sedi. Žalibog se je njegova sljutna vresničila. Veliki teden je opravil še sam vse sv. obrede; veliko soboto $\frac{1}{2}$ 4 je popeval slovesne jutranjice Vstajenja Gospodovega; po končanih molitvah poda se v zakristijo, da se obleče za procesijo — tu pa ga zadene kap tako neusmiljeno, da se je skoraj mrtev zgrudil v naročje svojih sobratov. Bliskoma raznesla se je tužna novica po vsem IX. okraju; prevideli so ga še sv. zakramenti za umirajoče, pričakujoč najhujše. Viselo je kakor na tanki nitki njegovo dragoceno življenje tri dni, četrta dan obrnilo se mu je še le malo na bolje, a niti sedaj se ne more reči, da je nevarnosti rešen.

Procesija Vstajenja Gospodovega vodil je mesto mesto njega vseučiliški profesor Dr. Fr. Ks. Pölzl.

Dan prej nego sem mu bil obljubil prišel sem ga obiskat t. j. že v sredo po Veliki noči! Toda kaka sprememba! Mesto da bi si zdrava voščila veselo alelujo, moral sem videti onemoglega bolnika v postelji ležečega. Zoper zdravnikovo voljo dopustila je usmiljena sestra, katera mu streže, da sem smel le za en trenutek k njemu stopiti. Položil sem mu eno roko na rame in z drugo mu segel v desnico — leva stran mu je bila popolno mrtva — in ga vprašal v mili materni besedi: „Ali me poznate?“ Nobenega znamenja nisem opazil, da bi me bil razumel. Potem sem mu na ušesa zašepetal te besede: „Bom že molil za Vas pri sv. masi“ — na kar pa mi je krčevito stisnil z desnico svojo mojo levico, kakor bi hotel iz globočine prežalostnega srca izdihniti željo: „Le molite, le molite, vsaj si sam itak ne morem nič pomagati!“ S solznim očesom sem zapustil milovanja vrednega gospoda z ginljivo prošnjo

v sercu, naj mu mili Bog kmalu podeli polajšanje bolečin.

L. P.

Listek za raznoterosti.

Pogreb † monsign. Luke Jerana bil je zadnji ponedeljek res veličasten. Razumljivo: v grob smo položili truplo izmed sedaj živečih najbolj zasluženega, občespoštovanega duhovnika, domoljuba slovenskega, zato bela Ljubljana že davno ni videla takega mrtvaškega spreveda. — Pogreba so se vdeležili med drugimi dostojanstveniki tudi deželni glavar Oton Detela, župan ljubljanski Peter Grasselli, dvorni svetnik Račič, okr. glavar marki Gozani, opat Ogradi iz Celja in čez 100 duhovnikov iz škofije — v dokaz, kako je bil priljubljen pri svojih duhovnih sobratih; pogreba vdeležila se je dalje vsa šolska mladina z gg. profesorji; lepe vence so položili na rakev pokojnikovo dijaki višje in slovenske nižje gimnazije, slov. kat. delavsko društvo, „Slovenska Matica“, katol. društvo za mladeniče itd. Pred župniščem so prevzvišeni gospod knezoškof blagoslovili truplo, gimnazijski pevci so zapeli prvi žalostinko, na kar so prevzvišeni g. knezoškof spremili truplo v cerkev, kjer so opravili mrtvaške molitve. Iz cerkve do pokopališča vodili so spreved mil. g. stolni prošt dr. L. Klofutar med obilno duhovščino. Truplo Jeranovo so položili poleg groba gosp. Jeriča, ker sta bila oba v življenju v tesni prijateljski zvezi. — Pretekli torek ob 8 uri je bilo duhovno opravilo za pokojnikom Pontifikalno mašo so opravili mil. gospod stolni prošt dr. L. Klofutar.

Monsignor Jeranova dijaška miza. Ako bi bilo monsign. Jerana sploh še kaj vezalo na ta svet, bila bi njegova skrb, kaj bo z „mojimi revnimi študenti“. O tem je v bolezni pogosto govoril. Preselil se je v večnost prepričan in potolažen od prijateljev, da se bo kolikor mogoče skrbelo tudi v bodoče za podporo dijakov. Podpisanemu je pokojni kanonik izročil blagajno dijaške mize, katerih redni stroški na mesec so okolu 300 gld. Za mesec april se stroški še pokrijejo iz blagajne. Za prihodnji mesec iskati nam je novih virov za podporo, ker sredi leta ne moremo nobenemu dijaku odreči podpore. Da se Jeranova dijaška miza nekako sistematično vredi, je podpisani tega mnenja, da se osnuje v ta namen poseben odbor, ki bo vrejeval Jeranovo dijaško mizo. V tem smislu je podpisani že govoril z nekaterimi gg. profesorji veronauka na srednjih šolah, ki so vsi tudi prav istega mnenja. Začasno torej prav lepo prosim, naj se še tudi nadalje pošiljajo darovi za dijaško mizo „Danici“ in „Slovincu“ ali pa na moj naslov. Priporočam vsem prijateljem in častilcem pokojnega kanonika Jerana, naj vzlasti s podpiranjem šolske mladine nadaljujejo njegovo bogo- in rodoljubno delovanje

V Ljubljani, dne 27. aprila 1896.

A. Kalan, vikar.

Naznanilo. Podpisani naznanja p. n. bralcem „Zgodnje Danice“, da je on začasno prevzel odgovorno vredništvo tega lista. Vsa „Danico“ zadevajoča poročila in pisanja naj se torej blagovoljno pošiljajo na njegovo ali listovo ime. Prosim tedaj različnih „Danici“ primernih spisov in sestavkov!

Denar za „dijaško mizo in druge dobrodelne namene“ pošilja naj se stolnemu vikariju gosp. And. Kalan-u.

Naročnino za „Danico“ naj se pošilja upravništvu „Danice“ v Blasnikovi tiskarni.

V Ljubljani, dne 29. aprila 1896.

Franc Birk, stolni vikar,

Na Rožniku dobila je prijazna cerkev zopet novo olepšavo; postavljena sta namreč nova kamenita stranska oltarja. Delo je bilo doveršeno do nedelje 26 t. m.; takrat se je veršila na Rožniku tudi slovesna služba božja.

† V Rojani pri Trstu je 27. t. m. umrl ondotni umirovljeni vč. g. župnik in konz. svetnik Tomaž Thaler, v 68. letu svoje starosti in 42 l. svojega mašništva ter je bil 29. t. m. pokopan. Rojen je bil v Železnikih na Gorenjskem in služil kot župnik v Rojani nad 26 let. Blagega rajnega priporočamo v molitev.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo na mesto venca na grob pokojnega vrednika „Zg. Danice“ monsign. L. Jerana: Prof. dr. Ivan Svetina 5 gld. — I. J. 1 gld. — Blaznikova hiša svojemu mnogoletnemu naklonjenemu prijatelju v spomin 30 gld. — Gosp. vikar Fr. Birk 5 gld. — Svojemu najblajzemu dobitniku v spomin vikar And. Kalan 25 gld. — G. vikar M. Mrak 5 gld. — Prof. dr. A. Karlin 2 gld. 50 kr. — Mestni kaplan gosp. Mih. Bulovec 2 gld. 50 kr. — Svojemu dobitniku finančni koncipist Ant. Janežič 2 gld. 50 kr. — Veleč. g. B. Bartol, župnik v p. 5 gld. — Gosp. Ivan Dogan, mizarški mojster v Ljubljani, 3 gld. — G. dr. Aleš Ušeničnik, kaplan v Stari Loki 1 gld. — Gosp. Alfred Ledenik, trgovec v Ljubljani, 2 gld. — Gosp. Fr. Tavčar, kurat pri Sv. Joštu, 2 gld. — Gosp. Pavlič, beneficijar v Šmartnem pri Litiji, 5 gld. — G. Avgustin Šinkovec, kaplan v Stari Loki 10 gld. — G. Fr. Mekinec, kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano 5 gld., v spomin na svojega nepozabnega duhovnega očeta in dobitnika. — Veleč. g. kanonik Andrej Za mejič 10 gld. — Č. g. Janez Karlin, župnik v Smledniku 5 gld.

(Drugi darovi prih.)

Gospod Bog govori: Usmiljenje in resnica naj te ne zapustita: na vrat si ji obesi in v svoje serce si ji zapiše: in našel boš milost in prijaznost pri Bogu in pri ljudeh.

Preg. 3. 3. 4.

Boljše so rane od njega, ki ljubi, kakor slepilni poljubi od njega, ki sovraži.

Preg. 27. 6.

Vse ima svoj čas . . . Je čas rojstva in čas smrti . . . boljši je smrti nego rojstni dan.

Pridig. 3. 12, in 7. 2.

Te besede božje tolažijo stolni kapitelj ljubljanski, ko mu je izpolniti bitko nalogo in naznaniti, da je prečastiti gospod stolni kanonik in papežev komornik

monsignor

LUKA JERAN

danes, dné 25. aprila zvečer po štirinajstdnevni bolezni umrl ves vdan v voljo božjo.

Pokopan bo blagi pokojnik v ponedeljek, dné 27. aprila, ob 5. uri popoldne.

Častilci rajnega se vabijo na pogreb; sv. pismo veli: *Boljše je iti v hišo žalosti nego v hišo veselja, zakaj v oni se spominjamo konca vseh ljudij in živimo v misli, kaj da bode prišlo.* Pridig. 7. 3.

Duhovno opravilo za dušo rajnega bo v stolnici v torek ob 8. uri.

Sveta in dobra je misel za mertve moliti, zato priporočamo pokojnika v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dné 25. aprila 1896.

Stolni kapitelj ljubljanski.